

Tekst 5

Socrates krijgt vroeg in de ochtend in de gevangenis bezoek van zijn vriend Crito. Omdat Socrates nog ligt te slapen, heeft hij zijn binnenkomst niet meteen opgemerkt. Zodra hij wakker is, begint het gesprek als volgt:

- 1 ΣΩ. Ἐπιεικῆς ἢ πάλαι;
2 ΚΡ. Ἐπιεικῶς πάλαι.
3 ΣΩ. Εἶτα πῶς οὐκ εὐθὺς ἐπήγειράς με, ἀλλὰ σιγῇ παρακάθησαι;
4 ΚΡ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες· οὐδ' ἂν αὐτὸς ἤθελον
5 ἐν τοσαύτῃ τε ἀγρυπνίᾳ καὶ λύπῃ εἶναι. Ἄλλὰ καὶ σοῦ πάλαι
6 θαυμάζω αισθανόμενος ὡς ἡδέως καθεύδεις· καὶ ἐπίτηδες σε
7 οὐκ ἤγειρον, ἵνα ὡς ἥδιστα διάγῃς. Καὶ πολλάκις μὲν δὴ σε
8 καὶ πρότερον ἐν παντὶ τῷ βίῳ ἠὲ δαιμόνισα τοῦ τρόπου, πολὺ
9 δὲ μάλιστα ἐν τῇ νῦν παρεστῶσι συμφορᾷ, ὡς ῥαδίως αὐτὴν
10 καὶ πρόως φέρεις.
11 ΣΩ. Καὶ γὰρ ἄν, ὦ Κρίτων, πλημμελὲς εἶη ἀγανακτεῖν
12 τηλικούτων ὄντων, εἰ δεῖ ἤδη τελευτᾶν.
13 ΚΡ. Καὶ ἄλλοι, ὦ Σώκρατες, τηλικούτοι ἐν τοιαύταις
14 συμφοραῖς ἀλίσκονται, ἀλλ' οὐδὲν αὐτοὺς ἐπιλύεται ἢ ἡλικία
15 τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν τῇ παρουσίᾳ τύχῃ.
16 ΣΩ. Ἔστι ταῦτα. Ἄλλὰ τί δὴ οὕτω πρόω ἀφίξαι;

Crito vertelt dan dat hij gekomen is om te berichten dat Socrates waarschijnlijk de volgende dag de gifbeker zal moeten drinken.

Aantekeningen

regel 2	Ἐπιεικῶς	behoorlijk	regel 6	ἐπίτηδες	met opzet
regel 3	Εἶτα πῶς	waarom dan	regel 7	ὡς + overtreffende trap	
	ἐπήγειρας	= ἤγειρας		zo ... mogelijk	
	παρακάθημαι	erbij zitten	regel 10	πρόως	kalm
regel 4	Οὐ	Dat heb ik met opzet niet gedaan	regel 11	πλημμελής	verkeerd
	οὐδ' = οὐ.	Verbinden met εἶναι (regel 5)	regel 13-14	ἀγανακτεῖν	Vul aan als subjectsaccusativus με
regel 5	ἐν τοσαύτῃ ἀγρυπνίᾳ	nl. als waarin ik nu verkeer	regel 14	ἀλίσκομαι ἐν	terecht komen in
	ἢ ἀγρυπνία	slapeloosheid	regel 14-15	οὐδέν	bijwoord
	σοῦ	Vertaal als lijdend voorwerp van θαυμάζω (regel 6)	regel 16	ἐπιλύομαι τὸ μὴ οὐχί	beletten om
				πρόω	vroeg

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling

Kolon 28

28 maximumscore 2

Ἄρτι ἦκεις ἢ πάλαι; Ἐπεικῶς πάλαι.

Ben jij zojuist gekomen / Kwam/Kom jij zojuist of lang geleden? Behoorlijk lang geleden.

Niet fout rekenen: ἢ πάλαι of ben je er al lang?

ἦκεις niet vertaald als 2e pers. ev. van ἦκω

0

ἢ elke andere vertaling behalve 'of' of een synoniem daarvan

0

πάλαι niet vertaald als bijwoord

0

Kolon 29

29 maximumscore 2

Εἶτα πῶς οὐκ εὐθὺς ἐπήγειράς με,

Waarom heb je mij dan niet meteen gewekt / wekte jij mij dan niet meteen,

εὐθὺς rechtstreeks

1

εὐθὺς (op)recht/openhartig/openlijk

0

ἐπήγειράς niet vertaald als 2e pers. ev. aor. van ἐπεγείρω

0

ἐπεγείρω opwekken

1

ἐπεγείρω aanmoedigen

0

Kolon 30

30 maximumscore 1

ἀλλὰ σιγῇ παρακάθῃσαι;

maar zit je er zwijgend bij?

ἀλλὰ vertaald als vorm van ἄλλος

0

σιγῇ vertaald als persoonsvorm

0

παρακάθῃσαι niet vertaald als 2e pers. ev. praesens

0

Kolon 31

31 maximumscore 1

Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες·

Dat heb ik met opzet niet gedaan bij Zeus, (o) Socrates;

μὰ τὸν Δία niet vertaald als uitroep

0

Δία niet vertaald met Zeus

0

ὦ Σώκρατες niet vertaald als vocativus

0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kolon 32

32 maximumscore 2

οὐδ' ἂν αὐτὸς ἤθελον (kolon 33) εἶναι.
ik zou zelf willen dat ik niet was / niet willen zijn.

ἂν niet uitgedrukt	0
αὐτὸς vertaald met persoonlijk voornaamwoord (bijv. hij)	0
οὐδ' ἤθελον ik weigerde	0
ἤθελον niet vertaald als 1e pers. ev. imperfectum van ἐθέλω	0
ἐθέλω weigeren/zullen/plegen / in staat zijn	0
εἶναι niet vertaald als inf. van εἶμι (zijn)	0

Kolon 33

33 maximumscore 1

ἐν τῷσαύτῃ τε ἀγρυπνία καὶ λύπη
(ἐν) in zo'n (grote) slapeloosheid en verdriet

τῷσαύτῃ niet bijvoeglijk verbonden met ἀγρυπνία καὶ λύπη	0
λύπη niet vertaald als zelfst. nw. afhankelijk van ἐν	0

Kolon 34

34 maximumscore 2

Ἀλλὰ καὶ σοῦ πάλαι θαυμάζω
Maar ook bewonder ik jou / verwonder ik me over jou al lang

καὶ σοῦ ook jou	1
ἀλλὰ καὶ σοῦ andere (dingen) en jou	0
πάλαι niet vertaald als bijwoord	0
πάλαι lang geleden	1
θαυμάζω ik bewonderde	1
θαυμάζω zich afvragen	0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kolon 35

35 maximumscore 2

αίσθανόμενος ὡς ἡδέως καθεύδεις·
wanneer/omdat ik merk hoe/dat jij lekker/aangenaam / met genoeg licht
te slapen / slaapt;

αίσθανόμενος participium nevenschikkend vertaald	0
αίσθανόμενος niet verbonden met het onderwerp van θαυμάζω	0
αίσθανόμενος voortijdig vertaald	1
αίσθανόμενος concessief vertaald	0
ὡς ἡδέως καθεύδεις niet vertaald als bijzin die afhankelijk is van αίσθανόμενος	0
ὡς elke andere vertaling behalve 'dat/hoe' of een synoniem daarvan	0
ἡδέως graag	1
καθεύδεις vertaald als verleden tijd	1
Indien ook θαυμάζω (kolon 34) als verleden tijd is vertaald, hier niet meer aanrekenen.	

Kolon 36

36 maximumscore 1

καὶ ἐπίτηδές σε οὐκ ἤγειρον,
en met opzet wekte ik je niet,

Niet fout rekenen: ἤγειρον ik heb gewekt	
καὶ ook	0
ἐπίτηδές οὐκ niet met opzet	0
ἤγειρον niet vertaald als 1e pers. ev.	0
ἤγειρον vertaald als praesens	0
ἤγειρον niet vertaald als werkwoordsvorm van ἐγείρω	0
Indien ook in kolon 29 ἐπήγειράς niet vertaald is als vorm van ἐπεγείρω, hier niet meer aanrekenen	
ἐγείρω aanmoedigen/opwekken	0
Indien ook in kolon 29 ἐπεγείρω is vertaald als aanmoedigen/opwekken, hier niet meer aanrekenen	

Kolon 37

37 maximumscore 2

ἵνα ὡς ἡδιστα διάγῃς.
opdat je / om ervoor te zorgen dat je zo aangenaam mogelijk je tijd
zou/zult doorbrengen / doorbrengt/doorbracht.

om zo aangenaam mogelijk te leven	0
ἵνα waar	0
ὡς ἡδιστα zo graag mogelijk	1
διάγῃς vertaald met onjuist onderwerp	0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kolon 38

38 maximumscore 2

Καὶ πολλάκις μὲν δὴ σε (kolon 39) ἠὐδαιμόνισα τοῦ τρόπου,
En/ook heb ik (weliswaar) (natuurlijk/dus) je dikwijls als gelukkig
beschouwd/genoemd wegens/om je manier van doen / karakter,

σε τοῦ τρόπου jouw karakter	1
ἠὐδαιμόνισα vertaald als praesens	1
ἠὐδαιμόνισα vertaald als futurum	0
ἠὐδαιμόνισα niet vertaald als 1e pers. ev.	0
τοῦ τρόπου genitivus niet vertaald als afhankelijk van ἠὐδαιμόνισα	0

Kolon 39

39 maximumscore 2

καὶ πρότερον ἐν παντὶ τῷ βίῳ
ook vroeger/eerder in je/het hele leven

καὶ en	1
πρότερον niet vertaald als bijwoord	0
πρότερον ἐν παντὶ τῷ βίῳ voor in het hele leven	0
ἐν παντὶ τῷ βίῳ in ieder leven	0

Kolon 40

40 maximumscore 2

πολὺ δὲ μάλιστα ἐν τῇ νῦν παρεστῶση συμφορᾷ,
maar/en verreweg 't meest bij/in de ramp/gebeurtenis die zich nu voordoet
/ nabij is / (je) te wachten staat / overkomen is,

πολὺ μάλιστα veel meer / vooral veel / zeer zeker	1
μάλιστα meestal/ongeveer	0
νῦν niet verbonden met παρεστῶση	1
παρεστῶση niet vertaald als participium bij συμφορᾷ	0
παρεστῶση participium predicatief vertaald	1
ἢ συμφορᾷ geluk	0

Kolon 41

41 maximumscore 2

ὡς ῥαδίως αὐτὴν καὶ πρῶως φέρεις.
hoe gemakkelijk en kalm jij die (ver)draagt / zo gemakkelijk en kalm als jij
die (ver)draagt / (om)dat jij die gemakkelijk en kalm (ver)draagt.

Niet fout rekenen: zo gemakkelijk en kalm (ver)draag jij die	
ὡς opdat / zo ... mogelijk	0
αὐτὴν zelf	0
φέρω brengen/halen/wegdragen/veroorzaken/leiden	0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kolon 42

42 maximumscore 2

Καὶ γὰρ ἄν, ὃ Κρίτων, πλημμελὲς εἶη ἀγανακτεῖν

Want, (o) Crito, het zou verkeerd (kunnen) zijn / zal wel / kan verkeerd zijn dat ik boos word

Niet fout rekenen: ἀγανακτεῖν boos te worden

Niet fout rekenen: καὶ γὰρ want ook / en immers

ὃ Κρίτων niet vertaald als vocativus

0

πλημμελὲς niet vertaald als naamwoordelijk deel van het gezegde

0

εἶη vertaald met onjuist onderwerp

0

εἶη potentialis niet uitgedrukt

0

Kolon 43

43 maximumscore 1

τηλικούτον ὄντα,

zo oud (zijnde) / terwijl/wanneer/hoewel/omdat ik zo oud / van zo'n leeftijd ben,

τηλικούτος zo jong / zo groot

0

ὄντα vertaald met onjuist onderwerp

0

Kolon 44

44 maximumscore 2

εἰ δεῖ ἤδη τελευτᾶν.

als het nodig is eindelijk/nu/aanstonds/dadelijk te sterven / mijn leven te beëindigen / als ik eindelijk moet sterven.

εἰ niet vertaald als voegwoord

0

δεῖ elke andere vertaling behalve 'het is nodig' of een synoniem daarvan

0

ἤδη voortaan

0

τελευτᾶν niet vertaald als infinitivus

0

τελευτάω eindigen

1

τελευτάω voltooien/vervullen/ophouden

0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kolon 45

45 maximumscore 2

Καὶ ἄλλοι, ὧ Σώκρατες, τηλικούτοι ἐν τοιαύταις συμφοραῖς ἀλίσκονται,
 Ook anderen die zo oud zijn / van zo'n leeftijd, (o) Socrates, komen terecht
 in zulke rampen/gebeurtenissen,

Niet fout rekenen: συμφοραῖς vertaald als enkelvoud (ramp/gebeurtenis)

καὶ en	1
ἄλλοι alle	0
ἄλλοι de andere(n)	0
ὧ Σώκρατες niet vertaald als vocativus	0
τηλικούτος zo jong / zo groot	0
ἐν τοιαύταις συμφοραῖς niet afhankelijk vertaald van ἀλίσκονται	0
ἢ συμφορά geluk	0
ἀλίσκονται vertaald als verleden/voltooid tijd	1

Kolon 46

46 maximumscore 2

ἀλλ' οὐδὲν αὐτοὺς ἐπιλύεται ἢ ἡλικία
 maar d(i)e/hun leeftijd belet hen helemaal niet

ἀλλ' vertaald als vorm van ἄλλος	0
οὐδὲν niet(s)	1
αὐτοὺς zelf	0
αὐτοὺς hen zelf	1
ἐπιλύεται vertaald als verleden/voltooid tijd	1
Indien ook ἀλίσκονται (kolon 45) als verleden/voltooid tijd is vertaald, hier niet meer aanrekenen	
ἐπιλύεται vertaald met onjuist onderwerp / lijdend voorwerp	0
ἡλικία bloei van het leven / leeftijdgenoten	0

Kolon 47

47 maximumscore 2

τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν τῇ παρουσίᾳ τύχῃ.
 om boos te worden op/over/door het aanwezige ongeluk/lot.

μὴ οὐχὶ (een van) beide met 'niet' vertaald	0
παρούση participium predicatief vertaald	1
πάρεμι voorbijgaan	0
ἢ τύχῃ beschikking/toeval	1
ἢ τύχῃ kans/geluk/succes	0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kolon 48

48 **maximumscore 1**

Ἔστι ταῦτα.

Dat is waar/zo.

ταῦτα hetzelfde / dezelfde dingen

0

Kolon 49

49 **maximumscore 2**

Ἀλλὰ τί δὴ οὕτω πρὸ ἀφίξει;

Maar waarom ben je (eigenlijk) zo vroeg gekomen?

ἀλλὰ vertaald als vorm van ἄλλος

0

τί wat?

1

τί iets

0

δὴ inderdaad/natuurlijk

1

ἀφίξει kom je

1

ἀφίξει niet vertaald als 2e pers. ev.

0

ἀφικνέομαι terechtkomen

0